

Nemški dan v Gradcu.

Na novabilo »Südmarke«, ki letos obhaja svojo 35. letnico, je pretekli četrtek dne 5. junija v Gradcu nemška obrambna zveza (»Deutscher Schutzbund«) imela svoj V. občni zbor. To je vrhovna zveza raznih nemških društev, med katerimi zavzemata nemški »Schulverein« in »Südmark« odlično mesto. Ona zbira, nadzira in podpira delo poedinih društev v prid vsega nemštva, zlasti obmejnega in inozemskega nemštva. Njen namen je, da ustvarja, krepi in vzdržuje duševne, kulturne in narodne zveze med vesoljnim nemštvom ter zlasti da k nemškemu deblu spaja one raztresene nemške veje in vejice, ki se preko mej Nemčije in Avstrije razrašajo po raznih novih nacionalnih državah.

Zveza je eminentno velikonemškega značaja ter je posvečena agitaciji. Njeno prvo veliko delo so bila plebiscitna glasovanja. Ona je več kot 400.000 Nemcem dala možnost, da so šli v svojo staro domovino ter tamkaj glasovali za nemštvo. Dala jim je na razpolago vsa vozila od bicikla do aeroplana in obilico denarja, ki je tudi pri plebiscitnih glasovanjih igral veliko ulogo. Ker je pri teh glasovanjih zveza dosegla velik uspeh, se je njen ugled med nemštvom zelo povzdignil.

Sredstva, ki se jih nemška obrambna zveza poslužuje, so številne knjige in knjižice, letaki, članki po časnikih in razne velikonemške učinkovite karte. Zlasti pa polaga veliko važnost na osebne stike med Nemci v raznih pokrajinah. Temu namenu služijo pred vsem občni zbori, kojih je dosedaj bilo pet: ustanovni zbor v Berlinu leta 1920, v Celovcu 1921, v Allensteinu in Marienburgu 1922, v Flensburgu in Hamburgu 1923, letos pa v Gradcu.

V Gradcu se je zbralo nad 1600 udeležencev, med njimi zastopniki katoliškega in protestantskega duhovništva, vseučilišni profesorji, državni poslanci in drugi poslanci parlamentarnih korporacij v nasledstvenih državah. Dr. Loesch je zboru sporočil pozdrave nemških poslancev iz južnega Tirolskega in iz Jugoslavije, ki so prisiljeni, da se zborovanja ne udeležijo. Pozval je zbor, da se naj iz praktičnih razlogov vzdrži vsake hrupne manifestacije proti temu državam. V imenu štajerske dežele je kot narodnopolitični referent štajerske deželne vlade pozdravil nemški zbor deželni svetnik dr. Hübner, ki je svoje oči žalostno obračal proti južni Štajerski ter rekel: »Če se obrnemo proti jugu, bomo doznali veliko nemško bol. Spodnja Štajerska, ta dragoceni biser v krovi štajerskega vojvodskega klobuka, nam je odvzeta. Z odstopom izredno plodovite Spodnje-Štajerske preko Celja smo pretrpeli veliko izgubo. Tamkaj prebiva delavno nemško prebivalstvo, ki je zadnja predstava cvetoče nemške kulture. Zlom in njemu sledeča nasilna mirovna pogodba, ki je postavila brutalno silo proti ljudskemu pravcu, sta porušila upanje, da se bo z mirnim sožitjem med nemškim in slovenskim prebivalstvom nacionalni spor poravnal ter se bo prebivalstvo prešinilo z nemško kulturo.« Dr. Hübner se je nato spomnil mariborskih in radgonskih nemških žrtv ter svoj govor končal z nado, da bodo graška posvetovanja tvorila kamen za ono veliko zgradbo, ki bo obsegala ujedinjeno nemško ljudstvo vseh plemen v nemškem jezikovnem ozemlju srednje Evrope.

Ta izjava najbolje osvetljuje glavno tendenco, ki je prevladovala na nemškem dnevu v Gradcu. Vseučilišni profesor dr. Robert Sieger je obširno razpravljal o poedinih vprašanjih, ki se na jugo-zhodu (torej tudi v naši državi) pojavljajo v posebnih krajevnih oblikah, o obmejnem vprašanju v velikem in malem, o obrambi prebivalstva in zemlje ter o ohranitvi zveze s skupnim nemškim narodom. Ohranitev nemške zemlje, ohranitev vsake hiše tvorita važne kalovite stanice za bodoči razvoj nemškega ljudstva. Njegov govor je izzvenel v nadi, da se bo Nemčija združila z Avstrijo, ker je to edino sredstvo, da se razširi srednja Evropa. Graški vseučilišni profesor dr. Kaundl je sporočil pozdrave karpatskih Nemcev ter zahteval, da se ustvari veliko srednjeevropsko gospodarsko ozemlje ter da se še prej Avstrija združi z Nemčijo. Vseučilišni profesor v Innsbrucku dr. Marek je poročal o zatiranju nemštva na južnem Tirolskem ter svoj govor končal s staro nemško zahtevo: »Od Adize do Belta.«

O položaju Nemcev v Jugoslaviji je poročal dr. Eger iz Gradca. Rekel je, da so ob zadnjem ljudskem popisovanju v Jugoslaviji našli 500.000 Nemcev, da jih pa »utegne biti« še enkrat toliko. Nato je govornik opisoval krivice, ki da se gode Nemcem, posebno od časa, ko so bili Pašiči obdvovali podporo. Položaj Nemcev v Jugoslaviji se bo izboljšal, kadar bo nemški narod v svetu zopet zavzel položaj, ki mu gre. Sicer pa poziva avstrijsko vlado, naj porabi priliko, ko pride pritožba jugoslovanske vlade zaradi koroških Slovencev na dnevni red pred Zvezo narodov ter s pomočjo zbranega gradiva nastopi za zatiranje nemške brate v državi SHS.

O Koroški je poročal dvorni svetnik dr. Martin Wutte. Obžaloval je, da kaže del prebivalstva v Kanalski dolini, ki je gospodarsko odvisen, omahljivost. Drugače je hvalil koroško »ljubezen do svobode«, ki se je v obrambnih bojih in o priliki ljudskega glasovanja sijajno obnesla;

ta duh živi v jezikovno mešanih krajih še danes. Nato govornik zavrača vse trditve o zatiranju koroških Slovencev kot obrekovanja in opisuje položaj Slovencev na Koroškem z najbolj rožnatimi barvami. Mi nočemo zavračati neosnovanih trditve velenemskih govornikov v Gradcu o zatiranju nemškega elementa v Jugoslaviji. Dejstva dokazujejo drugo. Nemci imajo v naši državi svoje šole, ne le ljudske, marveč tudi srednje. Njim je zajamčena možnost narodnega obstoja ter kulturnega in gospodarskega razvoja. Drugače pa je s Slovenci na Koroškem. Edino glasilo koroških Slovencev (»Koroški Slovenec«) se ne sme tiskati na Koroškem, marveč mora iskati zavetišče v neki češki tiskarni na Dunaju. Nemci v naši državi pa imajo svoj dnevnik »Deutsches Volksblatt« in več drugih nemških listov. Slovenci na Koroškem nimajo nobene javne slovenske ljudske šole, celo zasebne šole se jim ne dovoljujejo ali pa do onemoglosti ovirajo. Slovenski narodni domovi so za naše rojake izgubljeni, ker nemške oblasti ne dopuščajo njihove otvoritve. Dočim se je na nemškem dnevu v Gradcu zahtevalo, da morajo Nemci, naj so tudi razpršeni po raznih krajih, vsepovsod uživati verski poduk v šoli in v cerkvi v nemškem jeziku, pa je koroški Heimatsdienst, kateremu načeluje predsednik pokrajinske vlade Schumy, z naredbo št. 4736 zahteval ukinitve pridig v slovenskem jeziku in uvedbo nemškega jezika v čisto slovenskih župnijah. Po zgledu pokrajinske vlade so okrajni glavarji na Koroškem zabranili s pretnjo zelo strogih kazni voditi cerkvene knjige v slovenskem jeziku.

To je samo majhen del materiala, ki ga priporočamo zastopnikom naše vlade, pa tudi avstrijske vlade za razpravo o položaju Slovencev v Avstriji in Nemcev v naši državi pred Zvezo narodov. Zvezi narodov hkrati priporočamo, naj pazno in stvarno preštudira govore, razprave in sklepe na zborovanju nemške obrambne zveze v Gradcu dne 5., 6. in 7. junija. Za njo bo to dragocena snov za pravilno presojo velenemških teženj v Evropi in velenemških pritožb o zatiranju Nemcev v drugih državah.

Politične beležke.

ITALIJANI ZVONIJO MALI ANTANTI.

Ko se vedno bolj približuje sestanek Male antante v Pragi, se italijanski listi zelo strogo bavijo z Malo antanto. Italijanski politiki pojejo Mali antanti svoj rekvjem in članki italijanskih listov nosijo velike naslove »Mala antanta je končana.« Za Italijo obstoja Mala antanta samo kot fraza, ki še životari brez temeljne podlage. Diplomatično pa izražajo to Italijani tako-le: Mala antanta še ni pokopana, kar dokazuje napovedani sestanek, nehala pa je funkcionirati, ker je zgubila vsebino in vsako vrednost podpisanih pogodb. Nova situacija v francoski politiki ji je vzela očitno še zadnjo funkcijo in sicer zasledovanje francoske politike v srednji Evropi. Samo ena vez še obstoja med njenimi državami in to je bojazen, da bi vele-sile v srednje-evropski politiki nastopale brez njenih svetov. Pa tudi ta vez je zelo rahla.

Mala antanta je, piše neki italijanski publicist, prišla bolna na svet po težkem porodu ter je nosila vse kali razpada. Praška vlada je hotela napraviti iz nje blok slovenskih držav, v Bukarešti so pa imeli čisto drugi program. Mali antanti manjka po italijanskem mnenju lastna vsebina in stališče v vprašanjih, ki se tičejo njenih članov. Mala antanta ni varovala Čehov pred Nemci, ni varovala Jugoslavije pred mnogimi nasprotniki in ni imela niti prave diplomatske podlage, ker ni bila vezana na skupno pogodbo, ampak je tvorila kompleks treh pogodb, od katerih se vsaka drugače glasi. Kar so Italijani dobro spoznali, je pa to, da so v Mali antanti zvezane samo tri vlade, ne pa narodi. Ogromna večina Češke in Jugoslavije je bila s politiko Male antante vedno nezadovoljna in najbolj se je lahko še rumunska vlada glede maloantantne politike opirala na rumunski narod, ki pa v Mali antanti seveda tudi ni videl zadostitve svojih nacionalnih aspiracij. V Mali antanti sploh ni vlade, ki bi lahko računala z zaupanjem celega svojega prebivalstva.

Politiko Male antante je vodil dr. Beneš več ali manj sam, Rumuni so se trudili, da pritegnejo v zvezo tudi še Poljsko, Čehi so pa nasprotovali, vedoč, da bi se z novimi zavezniki zmanjšal njihov vpliv. Za pridobitev Poljske so se Rumuni trudili tudi radi tega, da bi dobila Mala antanta čisto protirusko smer. Sploh pa je rusko vprašanje že dolgo najtežje za Malo antanto.

Največji udarec pa je prizadala obstoju te zveze držav Italija, kakor Italijani sami priznavajo. Italija je sklenila z Jugoslavijo pogodbo brez vednosti drugih. S tem je izgubila Mala antanta svoj protitalijanski karakter in Italija nastopa v Srbiji kot velesila ter si je potem Beogradu in Srbiji (v Italiji se sploh ne govori o Jugoslaviji) pridobila pravico odločitve v donavski politiki. S tem je Mala antanta tudi izgubila predpogoje svojega obstoja. Italija sicer ne stremi po hegemoniji ob Donavi, priznava Dunaj in Budimpešto kot glavni točki, a vendar ji zlasti Češka dolgo ni pripoznala važnosti in vpliva v centralni

Evropi, dokler ni sama morala z njo rada ali nerada skleniti pogodbe.

Kot glavni vzrok maloantantnega konca navajajo Italijani vrnitev Rusije v Evropo. To je zrahljalo vse vezi med Rumunijo in zavezniki. Rumunija je danes z ozirom na rusko vprašanje zelo osamljena, ker Češka in Jugoslavija nista zavrnili ruske teze glede Besarabije. Po italijanskem mnenju se bo na konferenci v Pragi razpravljalo samo o finančnih vprašanjih in mednarodnih dolgovih. Za italijansko diplomacijo obstoja Mala antanta samo še po imenu kot politična enota, kot pogodba solidarnosti in medsebojnih obvez je pa prenehala.

Ljubljanski občinski svet — razpuščen. Včeraj popoldne je dobil ljubljanski župan od velikega župana odlok, s katerim se razpušča ljubljanski občinski svet ter postavlja za gerenta odvetnik dr. Krejči. S tem se odvarja vrsta nasilnih aktov in teptanja zajamčenih pravic občinske avtonomije.

Po svetu.

Francija — druga zibelka resnične demokracije. 1. junij je zgodovinskega pomena ne samo za Francijo in za ves francoski narod, temveč za ves ostali svet. Tega dne se je sestala nova zbornica, ki je bila izvoljena v znamenju zmage kartela levičarskih strank. Prva seja je bila mogocen spev pomirjenja, dobre volje in kot tako jo je smatrali po vsej pravici, ako si natančneje ogledamo besede, ki jih je izgovoril starostni predsednik parlamenta in član francoske akademije znanosti, prof. Pinard. Pinard se je uvodoma zahvalil svojim staršem za dragoceno dedščino: za zdravje, ki mu omogoča predsedovati narodnemu zastopstvu Francije. Nato pa je izpregovoril sprčo grobne tišine parlamenta sledeče besede: »Mi smo tu, izvoljenci splošnega volilnega prava. Vendar pa je ta izraz netočen in zmotljiv, dokler ne bodo smele glasovati tudi žene. Čeprav se ne bi smeli pritoževati brez izjeme, moram vendar le priznati, da je metoda, po kateri smo bili izvoljeni, v sramoto zdravemu človeškemu razumu. Toda volitve so prinesle eno gotovost: Velika večina naroda hoče kreniti na levo, v smer srca, v smer življenja (burno pritrdjevanje večine)! Narod si želi napredka, ne zastoja in reakcije. Ljudstvo odklanja silo, vsako vrsto in obliko sile. Ljudstvo ne mara diktature, ne mara vladarske kretnje, pa najsi jo kaže kdorkoli. Bivša zbornica nam ni mogla podariti miru, ker zmage ni pravilno razumela. Pozabila je, da so pripomogli k tej zmagi naši zavezniki in prijatelji. Samoobsebi se razume, da mora dobiti Francija za svoje neizmerno trpljenje in škodo primerno nadomestilo, ali to se mora zgoditi potom pravice. Hočemo pravico, toda potom zakona in ne potom nasilja. Hočemo mir, za katerim se ne bosta skrivala sovraštvo in maščevanje. Novi mir, ki si ga tako iskreno želimo, naj združi vse narode v toplem objemu in naj za vedno razbije najstrašnejšo šibo človeštva: vojno!« (Medklic z desnice: Povejte to Ludendorffu!) Nato se je dvignila vsa levičarska večina in po dvorani je je zagrmelo: »Doli z vojno!« Tako je nova Francija na potu prave in resnične demokracije. Pri nas pa vedrilo in oblačilo med tem, ko je Francija pihnila prešernega militarista Poincaréja iz vladne palače, razni Pašiči in Pribičeviči. Zato pa imamo meščansko vojno v državi, izven nje pa se odvračajo zadnji prijatelji. To je sad politike, ki sloni na nasilju in ne razume zgodovinskih trenutkov, ko se Evropa pripravlja na novo ureditev njenih notranjih zadev.

Zmaga razuma. Nemški nacionalisti so vložili in predlagali proti kabinetu Marx-Stresemann (centrum — ljudska stranka) nezaupnico, a so propadli s 194 glasovi proti 239. Nacionalisti so se zanašali na bavarsko ljudsko stranko, ta jih je pa pustila na cedilu že radi gonje, ki jo nacionalisti razvijajo proti katoličanom.

Komplikacije v francoski krizi. Državni predsednik Millerand noče odstopiti, levičarji pa nočejo dopustiti, da bi manjšina obdržala oblast v svojih rokah. — Pariški dnevnik »Humanité« poziva delavstvo in kmete, naj bodo složni, oprezní in pripravljeni, ker pripravlja Millerand z vojaškimi krogi preobrat.

Štrnimo vrste delovnega ljudstva.

Ljubljana, 10. junija 1924.

Kakor tiger hoče sesti na vrat slovenskemu delavskemu ljudstvu Pašičeva, Pribičevičeva in Žerjavova nasilna, korupcionistična manjšina. Ker nima v širokih plasteh ljudstva nobene zaslombe, je segla ta čedna družba po samokresih, puškah in bombah. In da si bodo pravi nasilneži lahko še vsaj na zunaj prali krvave roke, naj se v mescih pred volilnim bojem razpasejo po celi državi, posebno seveda na Hrvatskem in Slovenskem, teroristične organizacije pod bleščečo krinko nacionalizma, vzdrževane iz državnega denarja, zaščitene v svojih nasilnih nastopih od tam, kjer bi moral biti respekt pred zakonom največji.

Poglejmo vsaj nekoliko globlje na krvave dogodke, ki so se odigrali dne 1. junija 1924 v Trbovljah! »Jutro« pisari, da so komunisti napad na orjuno v Trbovljah že dolgo časa pripravljali. Če so vedeli za te priprave gospodje od slovenske demokratske stranke, je to moralo biti tembolj znano državnim varnostnim organom. Zakaj torej prvi kot drugi činitelji niso storili svoje dolžnosti, da preprečijo prelivanje krvi, ki je tekla po nepotrebnem? Ali je gotova klika iz te nedolžne krvi res hotela že vnaprej kovati zase političen kapital? Na drugi strani pa delavci niso mogli biti pripravljeni. Mesto spopada je namreč tako, da bi bilo 30 dogovorjenih, oboroženih rudarjev lahko potoklo v četrte ure vseh 800 orjunašev. Sicer pa nastane vprašanje: Čemu pa imamo pri nas tako močno orožništvo? Ali zato, da ne smejo napram orjunskega nasilnežem niti kihnuti, marveč imajo samo prijetno dolžnost, aretirati vsakogar, kogar je pokazal s prstom viteški član teroristične družbe zelenega zrna? »Jutro« naj raje kar naravnost pove: »Mi slovenski ultrasvobodnomislci in ultravelikaristični demokratje hočemo, da slovensko delovno ljudstvo pred nami kleče poljubi belgrajski centralistični bič, če ne, pa bodo sikale nad njim krogle iz orjunskih samokresov in pokale četaške bombe!« Tako je in nič drugače. Zato je bilo treba iti v Trbovlje in izvesti spopad. Slovenski demokratje, ki sede v upravnem odboru Trboveljske premogokopne družbe in ki so sopomagali s pomočjo bajonetov zlomiti upravičeni rudarski štrajk lanske leto, bi bili lahko vedeli, da je skrajno izzivalno že samo dejstvo, da si upajo njihovi eksponentje oboroženi korakati v kraj, kjer živi bedno življenje 6000 ubogih rudarskih trpinov. In kljub temu so šli tja. Še nalašč so šli: Ker so kri rabili in potrebovali v svoje temne namene!

Bolj centralističen kot Pašič sam in bolj terorističen kot orjuna sama pa je postal zadnje dni »Slovenski Narod«. V svoji zadnji številki je ateka zapustil spomin tako daleč, da je šel in začel primerjati dogodke v Trbovljah z dogodki na Zaloški cesti leta 1920. Ali zavestni hujskači ne vedo, da je to nekaj bistveno drugega? Leta 1920 smo imeli časno narodno predstavništvo, državne meje še niso bile določene, na Madžarskem je gospodaril Bela Kun, pod komunizmom strahovani železničarji so preko noči uprizorili generalni politični štrajk, povelju militariziranja, policiji in žandarmeriji so štrajkujoči odrekli pokorščino in se nato zbrali, da oboroženi vderejo v mesto, preženejo deželno vladno in osvoje oblast! Ali je bilo v Trbovljah tudi tako? Kaj so tam streljali javni organi, ki so prej poizkusili vse, da rudarji ne sežejo po nedovoljenih sredstvih? Ne! Niso streljali javni organi, marveč člani privatnega društva, ki bi v pravni državi smeli imeti v žepih kvečjemu pipce, ne pa repetirke! Policija in žandarmerija je degradirana. Ona ne sme rabiti orožja. Orjunci ga smejo svobodno! Vi, branilci centralistične ustave, kaj vam ni prav nič znan tisti paragraf te ustave, ki pravi, da se na javna zborovanja ne sme z orožjem? Orjuna pa koraka v Trbovlje v vojnem pohodu s potegnjenimi repetirkami!!! Ata »Narod« naj bi raje vedel, da so za splošnim železničarskim štrajkom leta 1920 stali isti temni ljudje, ki danes forsirajo krvave nastope orjune, prav nič pa bi mu ne škodilo, če bi ponatisnil dr. Tavčarjev članek izza dni sv. Jurija v aprilu 1920, s katerim je rajni pošteni pravico izpregovoril.

Demokratje hujskajo s Trbovljami neznosno. Zlasti jim je na poti ljubljanski župan, socialist dr. Perič. On se orjune in žerjava ne boji. Dobrovoljec s solunske fronte je in je svoje življenje in eksistenco riskiral za Jugoslavijo. Ni on kriv, da je ljubljanski župan. Dr. Žerjav ga je postavil s svojim znamenitim volilnim redom za avtonomna mesta, na podlagi katerega je hotel on z manjšino zagospodovati na ljubljanskem magistratu in v mestni hranilnici, katere denar naj bi se po nizkih obrestih stekal v Slavensko banko, katere gospodar je radikal-demokrat g. Avgust Praprotnik. Ta volilni red Mariborčani poznate. In če boste v kratkem v Mariboru čitali, da je ljubljanski občinski svet razpuščen in da je na mestu upravnega odbora mestne hranilnice imenovan komisar, vedite, da gre demokratski kliki samo za pare, žute pare, do katerih hočejo priti magari z orjunske in drugo nedolžne krvi.

Ni enostavno, biti se. Upamo, da se ne bo treba. Dr. Žerjavova gospoda pa bi lahko vedela: Kdor za meč prime, bo z mečem končan!

Dnevne novice.

V Konjicah se je na binkoštni ponedeljek vršil pod predsedstvom m. g. arhidijakona Hrastelja zbor zaupnikov SLS za konjiški okraj. Poročal je poslanec dr. Hohnjec. Zaupniki, ki so bili v obilnem številu zbrani iz vsega okraja, so z velikim odobravanjem vzeli na znanje poslančev poročilo ter izrekli voditeljem SLS popolno zaupanje. V posebnih resolucijah so protestirali zoper zaključnje zasedanja narodne skupščine ter zahtevali, da se parlament skliče na zopetno zasedanje. Ostro so tudi z ozirom na dogodke v Trbovljah obsodili divjanje orjune in izrazili zahtevo, da se morajo ukiniti vsa taka društva, ki oznanjajo nasilje proti drugomislecem ter imajo v pravih privilegij za nošenje in porabljanje orožja zoper sodržavljane.

Oblast in trboveljski dogodki. Ko je bilo že okrog 20 delavcev aretiranih in je preteklo že pet dni, se je oblast šele spomnila na orjunaše. Štiri je prišla in zaprla v Zagorju, par pa v Ljubljani. Kakor hitro so bili orjunaši aretirani, so že dobili navodilo, kako se naj obnašajo pred sodnijo, v »Jutru« in v »Orjuni«. Tu stoji črno na belem v zasmeh pozitivnih zakonov te države, katerim so orjunci že itak napovedali boj vpricho velikega župana in drugih oblastnikov, naj oni orjunaši, ki bodo zaslišani kot obdolženci, na vse molčijo, oni, ki so samo kot priče pred

sodnijo, pa naj izpovedo, kakor jim bolj sodi, ali pa tudi molčijo. — Oblast vneto zasleduje, če so delavci imeli res pripravljeno kako bombo. Toda nismo slišali, da bi zasledovala, če so res tudi orjunaši imeli seboj ročne granate. Trboveljsko orožništvo bi lahko dobilo na razpolago več priči, ki so pri orjuncih videle ročne granate. Te granate so prinesli orjunaši že od doma. Niso bile tedaj sfa-bricirane v Trbovljah in niso bile prinesene v Trbovlje za seme. Tu naj oblast tudi malce zasleduje. In če so radi bombe aretirani delavci, zakaj niso radi njih aretirani orjunaši? Sicer pa je požig in umor hujski zločin, a vnaema oblasti proti požigalcem in morilcem je manjša.

Orjuna in Sokol. Takoj po preobratu smo morali beležiti razna nasilstva, pretepe, pijančevanja in surovosti, katere si je privoščila sokolska organizacija pod krinko čistega jugoslovanstva. Skoz in skoz surova telesna vzgoja, ki je povzročila med poštenim slovenskim narodom žalibog toliko vse obsodbe vrednih izgrediv in škandalov, Sokolu ni zadostovala, ampak združil se je popolnoma z orjuno, koje cilj je: vsestransko nasilje in terorizem. Da sta Sokol in orjuna glede najostrejših obsodbe vredne ne-kulturnosti isto, nam pričajo slučaji, katere smo doživeli s Sokolom in orjuno na Štajerskem in na lastni koži. Spominimo čitatelje na napad na Cirilovo tiskarno, ki se je zgodil v noči, ko je obhajal mariborski Sokol v Narodnem domu svojo maškerado in so se zbrali vsi orjunci-napadalc pred in po napadu na sokolski maškeradi. Med napadalc so bili člani Sokola, branila so jih sokolska glasila: »Jutro« in »Tabor.« V živem spominu nam je krvavi slučaj v Slov. Bistrici, kjer so vrgli Sokoli-orjunci med slovenske gledalce bombo in streljali iz revolverjev v Marijino soho. Po sokolsko-orjunki resnicoljubnosti so ti junaki pri preiskavi cel žalostni in kulturni škandal ter barbarstvo utajili. Ne govorimo o napadu Sokolov-orjunašev na dr. Orslovo pisarno v Mariboru in na Götzovo dvorano ter na pohoda v Ptuj in Celje. Najbolj žalostni žig pa si je pritisnil Sokol v Trbovljah. Sokoli-orjunaši, vzgojeni po sokolskih načelih telesno in duševno, so pre-livali delavsko kri in po Čaruginem receptu justificirali delavca Fakina ter zažgali Rudarski dom. Pod sokolsko-orjunskim režimom Pašič-Pribičević in Pirkmajer-Baltič so bile oblasti doslej po razkritih prisiljene, da so v verigah odpeljale v zapor štiri orjunaše in med temi načelnika Sokola v Zagorju. Glavni morilec delavca Fakina je, kakor je pokazal dosedanj potek preiskave, Sokol iz Dolenjske. Glede dosedanjih nekulturnih barbarskih nastopov med milim slovenskim narodom sta Sokol in orjuna eno in isto. Kaj pomagajo vsa lepa, a papirnata načela o vzgoji telesa in prosti vzgoji duha ter vesti, katera čita Sokol iz knjig ter brošur in jih posluša iz ust prof. Pivka, ko pa so dejanja pretežne večine njegovih članov: ponočni vlom, bomba, revolver, karabinka, palica in razbojniška uzurpacija justifikacije. In za ravnokar omenjena dejanja navdušuje ter vzgaja Sokol ne samo svoje starejše in dorasle člane, ampak nežno mladino po ljudskih in srednjih šolah. Da, da, tako daleč, kakor nam kaže še neposušena kri v Trbovljah, se pride z vzgojo, ki jo je razširil Sokol v zakonski zvezi z orjuno in to je vzgoja proste ter močne roke brez odgovornosti pred Bogom in vestjo. Te vrste o najtesnejši zvezi med Sokolom in orjuno smo beležili v premislekih onim staršem, ki še danes prepuščajo telesno in deloma tudi duševno vzgojo svoje mladine sokolsko-orjunaškim organizacijam.

Skrumba cerkve na Gori Oljki in orjuna. Nečuveno bogoskrunstvo, ki se je na veliki petek zgodilo v cerkvi na Gori Oljki, je delo orjuncev. Mlečnozobi fantje in dekleta, ki so uganjali v cerkvi razna pobalinstva, oponašajoč spoved, mašne obrede itd., stali so pod zaščito orjunašev. Dijak, kojega ime prihranimo, dokler nas neumno predrzno »Jutro« ne izzove do skrajnosti, je nosil orjunki znak. Dočim se je ostala družba tega dijaka iz cerkve izgubila in poskrila pred očividcem njihovega divjstva, je imel ravno ta dijak-orjunaš drzno čelo, da je napram očividcu začel še protestirati, ker je bil iz cerkve prepoden. Dva tja prišedša orožnika sta imela vsled opozoritve od dotičnega očividca na škandal, povoda dovolj, da sta dijaka-orjunaša začela o stvari izpraševati. Med tem pa je prihrumela iz druge strani cerkve gruča orjuncev, med njimi učitelj Sokol iz Polzele, dalje Branko in Boris Jošt, oba iz Lave št. 14 pri Celju, ki sta napadla pričo, hoteč jo preteptati, češ, kaj ima priča s škandalom v cerkvi opraviti, da je to skrb cerkovnika in župnika. Obsipavala sta pričo z vsemi mogočimi psovki in namerjala s pestmi, za kar bosta imela v najbližjem času priliko, da dobita lekcijo o lepem vedenju od sodišča. Oba Jošta sta vzela kot orjunaša bogoskrunstvo in tam udeleženege orjuna v zaščito, vsled česar bo vsak razsoden človek razumel, da je cel dogodek pripisati tem divjakom. V demonstracijo je zapela z »nežnim« spolom pomešana družba orjunašev še sokolsko himno. Kakšni elementi pa so ti le junaki, naj povem še to, da teče proti Brankotu Jošt pri okrožni sod-niji v Celju kazenska preiskava radi hudodelstva goljufije, ker je pred kratkim kupil od nekega kmeta konja za 37000 kron, se pri tem izdajal za posestnika, kar pa v resnici ni, in kmet danes ne dobi denarja, konja pa je orjunaš Branko

Jošt skril. Hoče »Jutro« še več? Našo javnost pa vprašamo: ali se zamoremo vzdržati, ne da bi pljunili, ko slišimo, da je ta ali oni član organizacije, kot je orjuna?

Birmanih je bilo letos v dekaniji Dravograd 175, v mariborski stolni in mestnožupnijski cerkvi pa 1195.

Opazovalcu iz Ptujске gore v odgovor. Če puran zagleda rdečo barvo, zažlobudra. Iste metode se je poslužil »opazovalec« ter v »Taboru« podlo denunciral zavod šolskih sester; povrh si je privoščil kot pristni demokrat še g. kaplana, ki sploh ni prevzel nikakega vodstva ter je šele pozneje prišel za šolarji, ker se je med »strašnim dogodkom« mudil v župnišču. Kje je gostilna Horvat, nam ni znano, vemo pa, da gostilničar Klemenčič ni imel brezalkoholnih pijač, še navadne vode je manjkalo, pač pa je nekaterim šolarjem natočil vina in ponudil piva. Šolarji so bili zelo žejni, vendar jim pa vina nihče izmed vodstva ni dovolil in le par jih je pilo, pa ne toliko, da bi imelo kakršnekoli posledice. Če je bil opazovalec res tako radoveden, kakšne posledice so sledile »precejšnjemu številu izpraznjenih steklenic«, bi bil lahko šel za nami vohat in potem denuncirati. — Opazovalec se naj rajši za nos prime, ker je on, kakor smo zvedeli, najmanj upravičen moralizirati o alkoholu in njega posledicah. In sumljivo je tudi to, da on že dopoldne ni vedel, v kateri gostilni se je zgodil od njega opisani in denuncirani dogodek. Za enkrat to, prihod-njič več.

Finančna kontrola — sprejem novincev. V finančni kontroli je popolniti večje število pripravnih mest. Prošnje, ki morajo biti svojeručno spisane in kolekovane z kolkom za 5 dinarjev, je naslavljeni na Oblastni inšpektorat finančne kontrole v Ljubljani, Stari trg 34. Prošnjam je priložiti: a) npravstveno spričevalo pristojnega županstva (policijskega ravnateljstva), b) izpričevalo državnega zdravnika, c) krstni list, d) šolsko izpričevalo, e) vojaško listino in f) pri nedoletnih roditeljsko ali varuško dovolilo. Priloge a, b in e morajo biti najnovejšega datuma in kolkovane z 20 din. c z 10 din., e po tar. postavki 311 taks. zak. z 5—30 din. ozir. kot priloga 2 din., dočim so originalne vojaške listine koleka proste. Ustmena navodila prjemajo prošilci, ki ne smejo biti mlajši nego 18 a ne starejši kakor 35 let, pri vsakem oddelku finančne kontrole.

Meščanska šola v Žalcu. Prosvetni oddelek za Slovenijo je dovolil zopetno otvoritev I. razreda meščanske in odredil vpisovanje na dan 30. junija in 1. julija t. l. od 8. do 12. ure dopoldne v ravnateljski pisarni. Sprejmejo se dečki in deklice, ki so z dobrim uspehom dovršili peto šolsko leto. Trajni obstoj tega, za Savinjsko dolino prepotrebne in velevažnega učnega zavoda je zagotovljen. Postopoma se razširi v popolno štirirazrednico in bo imela kmetijski značaj. Oziralo se bo pri prirodcipisnem pouku zlasti na našo savinjskodolsko uzorno hmeljerejo. Še potrebni učni prostori se dozdajajo v določenem roku. Z učnimi nazorili bo kar najbolje opremljena, da bo ustrezala vsem modernim zahtevam ter jamčila za najboljše učne uspehe. Celjske meščanske šole so že danes prenapolnjene; zategadelj bo ta žalska meščanska šola v središču Savinjske doline vsem Savinčanom tembolj dobrodošla. Iz nje bo izhajal naobražen kmetijski, obrtniški in trgovski naraščaj.

Seznami davčnih družb. Davčno okrajno oblastvo objavlja, da je uvrstitev občni pridobitni podvrženih davčnih zavezancev v davčne družbe III. in IV. razreda priredbenih okrajev Konjice, Maribor mesto in Maribor dežela, ter I. in II. razreda priredbenega okraja Maribor, to je za okoliš bivše Štajerske in Koroške dovršena in da so seznami teh davčnih družb pripadnikom razgrnjeni na vpogled do 16. do 31. t. m. pri davčnem okrajnem oblastvu v Mariboru soba št. 15. Proti tej uvrstitvi se uvrščeni lahko pritožijo tekom 15 dni, računši od dne, ko poteče rok za vpogled, torej do vštete 15. julija, pri davčnem okr. oblastvu v Mariboru, odnosno Konjicah.

Hajduštvo v Slavoniji z ujetjem Čaruge še ni prenehalo. Neprenehoma se pojavljajo njegovi nasledniki, ali kakor jih narod zove: Čarugiči, toda navadno imajo smolo. Po dveh ali treh razbojstvih se že posreči orožnikom zgrabiti krivce za vrat. Prošli teden so taki razbojnik napadli pri Jovanovcu gručo kmetov, vračajočih se iz sejna. Odvezli so jim kakih 50.000 dinarjev, toda sreče s plenom niso imeli. Seljaki so enega razbojnikov prepoznali in drugi dan so orožniki celo bando spravili pod ključ.

Izgredi vsled trboveljskih dogodkov. Kot odmev krvavih dogodkov v Trbovljah je prišlo do izgrediv med orjunaši in Hrvati v Zagrebu, Osijeku in Dubrovniku. Izgrede so zakrivali orjunaši z izzivanjem, pa-so po večini povsod pošteno izkupili. V Splitu so se spoprijeli orjunci in komunisti. Bilo je v pretepu več lahko in težje ranjenih.

Vojaki premlatili policaje. V Novem Sadu so se stepli v nekem nočnem lokalu oficirji in meščani. Ko je policija hkotela intervenirati, so oficirji pobegnili v kasarno, odkoder so poslali nad policaje četo vojakov. Ti so policijski patrulji pobrali orožje in kape ter policaje pošteno premlatili. Nato so se oficirji pod zaščito vojakov podali v omenjeni lokal ter nadaljevali s pretepom in razbijanjem.

Pravo

Schicht

Schicht-ovo milo z znamko „Jelen“

prihrani čas in denar. Zadostuje, ako s Schicht-ovim milom samo enkrat po perilu potegneta, tam kjer morate z navadnim milom trikrat.

Novosadski mestni načelnik se je radi tega postopanja pritožil pri armijskem komandantu.

Buren občni zbor. V Vršacu se je te dni vršil občni zbor tamošnje Srbske banke. Med zborovalci je kmalu prišlo do nesoglasja, ker so bili delničarji nezadovoljni s sedanjo upravo. Iz burne debate se je končno razvil vseobčji pretep in čakati židje, dosedaj vedno zgled bankirskega dostojanstva, so urno vihteli stole ter udrihali po svojih protivnikih. Končno je vladni komisar zborovanje zaključil ter ga odložil na 13. junij.

Tragična smrt cigana. Znano je, da se cigani ne brajo mesa od crknjenih živali ter kaj radi od kmetov sprejemajo poginjeno živino, s katero se potem gostijo. Tako gostijo si je nameraval privoščiti cigan Ivo Bogdan. V bližini Karlovca je zvedel, da je nekemu kmetu crknilo prase ter se je podal po muhovino, ne vedoč, da bo to vzrok njegove prezgodnje smrti. Prase je v resnici dobil ter si ga navezal z vrvo na hrbet, konec vrvi pa je ovil okrog vratu. Na potu se je hotel odpočinuti ter se vsedel na ograjo mosta čez reko Korano. Nenadoma pa mu je prase zdrknilo s hrba ter padlo v globino. Ker je bil konec vrvi ovit okrog ciganovega vratu, je prase obviselo na vrvi, toda cigan je ni mogel pravočasno odrezati ter se je zadušil.

Medicinske izložbe v Zagrebu. V oktobru tega leta ob priliki proslave petdesetletnice »Zbora liječnika Hrvatske, Slavonije i Medjumurja« in kongresa jugoslovanskega zdravniškega društva, priredi društvo zdravnikov tudi medicinsko izložbo. Pozivljajo se higijeni in medicinski zavodi, zdravilišča itd., industrije, tvrdke in zastopništva farmacevtskih preparatov, medicinske opreme in orodja, založniki znanstvene in popularne domače medicinske literature starejšega in novejšega datuma ter vse interesenti, ki bi hoteli ob tej priliki razstaviti, da prijavijo z označbo površine razstavnega prostora ter predmeta, katerega nameravajo razstaviti, svoje sodelovanje najkasneje do 1. julija t. l. »Izložbenemu Zboru liječnika« (v roke dr. Vladimira Čepulića) Zagreb, Kukovičeva 32, pritličje (Dispanzer), kjer dobe vse potrebne informacije. Uradne ure v ponedeljek, četrtek in petek od 8—9 predpoldne, Kuko- vičeva 32. Naročilo se naglašja, da bo izložba po mo- gočnosti pokazala razvoj naše higijene in medicine v poslednjih 50 letih.

Pravoslavne »muftije« med muslimane. V Bosni in Macedoniji obstojajo takozvani muftijski uradi, katerim načeljujejo muslimanski svečeniki — muftije. Da kolikor mogoče pritisne na muslimane, je začela vlada nastavljenec teh uradov reducirati, na njihova mesta pa je sedaj nastavila večinoma svoje pravoslavne špi- jone, ki nadzirajo delovanje muslimanskih svečnikov. Muftijski uradi imajo med muslimani veliko važnost, ker razsojajo zapletene imovinske spore muslimanskih obitelji, družinske prepire ter vodijo kakor naši žup- nijski uradi, rojstne in druge knjige. Naravno je, da more v takem uradu uspešno delovati le musliman, ne pa pravoslačen. Če bo nasilje še nekaj časa na vladi, potem bodo dobili muslimani za svojo neposlušnost še za svoje svečenike pravoslavne režimovce.

Zverinski detomor. V Dardi je bila aretirana neka Tereza Ajtman, kateri so dakazali zverinski detomor. Svoje novorojeno dete je zakopala živo v gnoj. Njen zlo- čin so odkrili slučajno ter jo oddali v zapore osješkega sodišča.

Vabilo na sedmi letni občni zbor Podpornega društva slepih v Ljubljani, ki se vrši dne 15. junija 1924 v Plav- čevi dvorani Narodnega doma I levo. Na dnevnem redu so poleg navadnega sporeda tudi volitve novega odbora. Kar najljubšeje so vabljeni vsi redni in podporni člani imenovanega društva.

Središki orlovski odsek priredi s sodelovanjem or- liškega krožka v nedeljo, dne 15. junija 1924 na dvo- rišču Društvenega doma v Središču javen telovadni na- stop združen s prosto zabavo, srečolovom in šaljivo po- sto. Za okrepčila bo preskrbljeno. Ta prireditve predvsem manifestacija poštene mladine iz Središča in okolice, ki se navdušuje za svoja vzvišena orlovska na- čela in črpa moči, vstajnost in pogum za nadaljno, plo- donosno delo v orlovski organizaciji. Vse prijatelje po- štene zabave vljudo vabijo k obilni udeležbi središki Orli in Orlice.

Knjiga »V. katoliški shod v Ljubljani 1923.« Vsi se še spominjamo veličastnega katoliškega shoda, ki se je vršil lansko leto v Ljubljani. Zavedamo se njegovega velikega pomena za delo po katoliških načelih. Sklepi, ki so bili narejeni, se tudi že izvršujejo. Sedaj je izšlo obširno poročilo, ki bo v spomin na te slovesnosti ohrani- lo, in v katerem so priobčeni slavnostni govori in tako zelo važna predavanja pri posameznih odsekih zaeno s sklepi, ki so iz njih sledili. Ta knjiga bo omogočila, da ne ostane pozabljeno dragoceno gradivo za delo v naših organizacijah, ampak da bo to, kar mora biti, živo seme, ki se mora sejati vedno bolj globoko v srca nas vseh, da vzkali iz njega vedno lepše in močnejše življenje po krščanskih načelih in se utrjuje vedno bolj navdušenje za resno delo med našim narodom. Zelo le- pa je zunanja oblika knjige. Tiskana je na finem pa- pirju, krasi jo mnogo slik. Med temi je pomembna na- slovna slička, ki jo je izvršila umetnica Helena Vur- nik in pa slika Srce Jezusovo (Grohar) v barvah. Prav dobro so se posrečile slike raznih slovesnosti in prire- ditev ob katoliškem shodu. Knjigo je izdal in založil odbor za V. kat. shod, pri njem se tudi naroča v večjem številu (Ljubljana, Pred škofijo 8). Posamezni izvodi pa se naročajo v Ljubljani pri Jugoslovanski knjigarni, prodajalni KTD (Ničman), Novi založbi, v Mariboru v Čirihovi knjigarni, v Celju pa v knjigarni Goričar in Leskovšek. Svojim organizacijam pa jih pošiljata Pro- svetna zveza v Ljubljani, Miklošičeva cesta in Orlovska podzveza v Ljubljani (Ljudski dom). Knjiga obsega

386 strani s 25 slikami. Cena: sešite broširane izvod 60 dinarjev, po pošti 63; v krasni izvirni vezavi, ki se bo dobila od 13. junija dalje, 80 dinarjev, po pošti 83 di- narjev.

Iz Celja.

Duševni pokrovitelj celjske orjune je dr. Gvido Ser- nec, odvetnik v Celju, ki je nedavno zagovarjal nekega obtoženca in zahteval od njega 100.000 dinarjev ali 400 tisoč kron odvetniškega zaslužka. G. orjunaš in zagovornik si je menda mislil: Kljent, ki je dobil 18 let ječe, itak ne pride živ domov, najbolje, da mi kar vse premoženje že sedaj izroči. Ta gospod ima svojo pisarno na Kralja Petra cesti v hiši celjske posojilnice!

Oči odpirat zaslepljenim so prišli orjunci v Trbovlje, tako je dejal oberorjunaš celjski, dr. Milko Hrašovec, od- vetnik v Celju, na žalnem zborovanju za padlimi. Tako to- rej. Z revolverji in noži so prišli odpirat oči v Trbovlje, a ne samo oči, marveč so, točno rečeno, prišli odpirat tre- buhe in razbijati glave. Živel tak heroji perverzih in- šinktov!

Navdušen orjunaš je tudi celjski odvetnik dr. Anton Božič. Poleg domišljavosti pa nima korajže, da bi svojo orjunaško pripadnost očitno pokazal zraven pisarne in »Lastnega doma«, čeravno se vse skupaj drži.

Trgovci radikali v Celju, pet po številu, so nabrali za orjuno večji znesek. Ker poznamo dotične preobjedle re- jenčke slovenskih kmetskih žuljev, bomo poskrbeli, da se tudi tukaj zrak razčisti, ker hočemo videti, ali nas bodo rejenčki topli, ali pa mi njim bolj tanke »snite« prirezovali.

Staro garnizijsko bolnico v Celju podira vojaški erar, to se pravi, podirajo jo vojaki sami, ker podiranje nikdo ni mogel izlicirati. In tako se je zgodilo, kakor se je pač moralo zgoditi, da se je dne 7. t. m. udrl strop in je ruše- vina pokopala več vojakov. Bilo je več revnih vojakov težko poškodovanih. Hišo podirati brez stavbenega veš- čaka, je pač kaznjiva malomarnost.

Celjani smo doživeli preteklo zimo neverjetno sen- zacijo na kulturnem polju. G. Sancin, član slavnega Ziko- vega kvarteta, ki si je začasno, upajmo da za vedno, izbral za svoje bivališče prijazno mesto ob Savinji, nam je podal v mestnem gledališču dve boljši opereti. Ne pretira- vamo, če trdimo, da je bila to senzacija. Nemci so si v času svoje slave dobivali operetne ensembles od drugod. Po prevratu pa nismo slišali v gledališču muzikalnega de- la. Imenovani muzik-umetnik pa je z njemu lastno ener- gijo pričaral takorekoč iz tal prav dober orkester in na- bral cel niz prvovrstnih pevcev, tako da je človek mislil, da je v prvovrstnem gledališču, ko je slišal prvo staro, splošno priznano opereto »Mamselle Nittouche.« Sedaj so že opetovano vprizorili igro »Pri treh mladenkah« (»Dreimäderlhaus«). Vsa čast neumornemu dirigentu in vsem sodelovalcem, ki žrtvujejo čas in trud lepemu kul- turnemu načrtu. Kako strašno nizkotno se sliši pri tem, da hoče prismojena orjuna uveljaviti strah pred svojimi revolverji in svojim banditstvom. Ona poskuša strahovati, v kateri dvorani se n. pr. sme koncert vršiti, kaj se sme uprizoriti itd. »Pri treh mladenkah« pa se je nekaterim or- juncem naslov tako dopadel, da so dovolili opereto, če- tudi je nemškega izvora.

Ljudska posojilnica v Celju, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, poprej pri »Belem volu«, se je pre- selila v svojo hišo na Cankarjevi ulici št. 4, poleg dav- karije, pritlično. 333 3—1

Iz Maribora.

Slabo priporočilo. »Slovenski Narod« z dne 8. junija piše med vestmi iz Maribora o novem velikem županu mariborske oblasti dr. Pirkmajerju: »Dr. Pirkmajerja že v- naprej občakujemo, kakor je sicer osebnost priljubljen. Imel bo zaslonko edinole na pristaših Pribečičeve JDS.« Mi nimamo k tej ugotovitvi ničesar pristaviti.

Somišljenik! V volilnem imeniku za mesto Maribor je vas zelo veliko število izpuščenih. Pozivamo vse naše pristaše, da pridejo v tajništvo SLS v Mariboru, Aleksan- drova cesta 6, pogledat, ali so v volilnem imeniku. — Tajništvo SLS v Mariboru.

Izjava. Vsled raznih verzij povodom mojega iz- stopa iz uredništva »Marburger Zeitung« sem primo- ran ugotoviti sledeče: Mariborska orjuna se je spod- taknila ob poročilu o justifikaciji rudarja Fakina ter ob ugotovitvi, da je orjunaš Žnidarič imel v svojem žepu koncept silno bojevitega govora proti vsem, ki se ne strinjajo z današnjim režimom. V listu sem citiral tako »Slovenca« kakor tudi »Jutro«. Ker to orjunašem ni bilo po volji, so zahtevali preko njihovega glavnega »akcijaša« da naj uredništvo obe poročili — prekliče kot neresnični ter se v treh dneh pokloni manom or- junskih žrtev. Tega kot neodvisni novinar nisem hotel storiti, zato sem odložil uredništvo. Sramotno poprav- ko je objavil omenjeni list na pritisk orjune in »demo- kratsko« mislečega lastništva. Vest »Jutra«, češ, da sem vstopil v uredništvo »Straže«, je iz trte izvita. Tudi ni res, da me je hotelo lastništvo odpustiti. Izstopil sem kot novinar, ki se ne vda nobenemu terorju, pa najsi pride s te ali oni strani. Friderik Golob.

Zrelotni izpiti na zasebnem ženskem učiteljišču šols- kih sester v Mariboru. Vse gojenke (30) IV. letnika so bile pripuščene k maturi. Zrelotni izpiti so bili dne 3., 4., 5. in 6. junija pod predsedništvom g. višjega šolskega nadzornika dr. L. Poljanca kot ministerijalne odposlan- ca. Izid je sledeč: Z odliko so izdelale: 1. Jazbinšek Ljud- mila iz Planine. 2. Jurše Evalija iz Planine. 3. Kolman Rozalija iz Radizela pri Slivnici. 4. Krajnc Draga iz Celja. 5. Leskovar Ana iz Maribora. 6. Lovrec Alojzija iz Majš- berga. 7. Maroh Marija iz Ptuja. 8. Sterger Ana iz Mari-

bora. 9. Vodušek Marija iz Maribora. 10. Zbovnik Pavla iz Maribora. 11. Zidar Otilija iz Lemberga pri Podplatu. Drugih 17 je dobro izdelalo, 2 imata pa ponavljalni izpit iz enega predmeta. K temu poročilu pripominjamo le, da se čudimo velikim znanstvenim in pedagoškim uspehom šolskih sester in da si ne moremo razlagati namer vladnih krogov, ki baje nameravajo to priznati najboljšo žensko učiteljišče v Sloveniji ukiniti. Ako bi se vlada drznila kaj takega izvršiti, bi se s tem pred vsem kulturnim svetom blamirala, ker bi vzela življenje zavodu, ki je vzgajal slo- venske učiteljice v narodnem Slomskovem duhu, ko smo se Slovenci še borili za svoj narodni obstanek. Upamo, da si narodna, jugoslovanska vlada ne bo naprtila žiga ta- kega herostratskega dejanja nad zavodom, ki ni samo le sivar šolskih sester, temveč zadeva celotnega slovenske- ga naroda.

Razstava v gospodinjski šoli v zavodu šolskih sester v Mariboru. V nedeljo in ponedeljek, dne 15. in 16. junija t. l., priredi kmetijsko-gospodinjska šola v zavodu šolskih sester v Mariboru razstavo ročnih del in kuhinjskih izdel- kov. Reči bodo razstavljene v starem samostanskem poslo- pju Strossmajerjeva ulica 155, v pritličju.

Krščanska ženska zveza ima v nedeljo, dne 15. jun., izvanredno cerkveno pobožnost. Ob 6. uri zjutraj pridiga, nato sv. maša s skupnim sv. obhajilom, potem posvetitev Krščanske ženske zveze presv. Srcu. Vse članice se va- bite, da se pobožnosti polnoštevilno udeležite. Ako bode vreme lepo, gremo ob dveh popoldne k Sv. Urbanu.

Abonma za sezono 1924—25 po objavljenih pogojih za narodno gledališče v Mariboru velja le za one, ki se pri- glasijo najdalje do dne 15. t. m. Za kasnejše priglasnike bodo pogoji manj ugodni, oziroma abonma dražji. Torej je v interesu vsakogar, da se prijavi najdalje do gori imeno- vanega termina.

Ljudski oder v Mariboru. Vabim vse redne člane in članice k važnemu sestanku, ki bo jutri, v četrtek, dne 12. t. m., ob pol osmi uri zvečer v dvorani v Lekarniški ulici 6. — Predsednik.

Smetanova proslava. Glasbena Matica v Mariboru bo po dolgotrajnih zaprekah vendarle proslavila stoletnico rojstva češkega skladatelja Smetane s slavnostnim kon- centom v nedeljo, dne 15. junija t. l. predpoldne. Sodelo- vala bodeta Matičin pevski zbor in orkester ter odlični solisti, ki bodo proizvajali krasne instrumentalne, vokalne in simfonične skladbe Smetanove; natančni spored se bo še objavil. Glasbena Matica je imela izredne težkoče za to prireditev; že preskrba noinega materijala se je dalje časa zdela neizvedljiva. Konečno so pa vse ovire prema- gane in naš prvi glasbeni zavod bo na dostojen način slavil velikega sina bratskega nam naroda. Ker ima Ma- tica ogromne režije, se je nadejati, da bo narodno občin- stvo polnoštevilno napolnilo dvorano in apeliramo na vsa društva in zavode, da se opusti vsaka druga prireditev ob navedenem času.

Opozarjamo na današnji oglaš o otvoritvi nove ka- varne in gostilne nasproti glavnemu kolodvoru v Mari- boru. Kavarno je vzorno opremljena in docela prenovljena. Vsa čast trdkam, ki so predelavale. Imena so pri pod- jetnikih na razpolago.

Dr. A. Jehart:

Študijsko potovanje v orient.

Slovenca je v krvi, da rad roma in potuje. Živahen je, brihten in vedoželjen, žene ga med svet, da bi se učil in dobre reči iz tujih krajev na domači vrt pre- sadil.

Tudi v orient, na Jutrovo, v »Sveto deželo« so Slo- venci že nekaterekrat potovali. Leta 1891 je bil tam rajni dr. F. Lampe, l. 1898 prof. Jos. Zidanšek, l. 1910 je bilo slovensko romanje v Sv. deželo, ki se ga je ude- ležilo 350 Slovencev. Vseučiliški profesor dr. Slavič je potoval l. 1913.

Vsi ti naši romarji in popotniki so nam svoja po- tovanja tudi opisali in naše slovstvo šteje lepo število potopisnih črtic o orientu in o Sv. deželi posebej.

Tele vrstice pa naj vam tudi opišejo potovanje v orient, toda potovanje, ki se še ni vršilo, ki bi bilo pa zelo potrebno.

Mislim namreč študijsko potovanje v orient.

Kaj je študijsko potovanje, kake namene ima in kako sem si ga zamislil, to vam obrazloži članek sam. Uvodoma omenim le, da študijsko potovanje ni roma- nje, ampak je študiranje, učenje.

Vsak rokodelčič mora v svet, da se razgleda po svoji stroki. Tudi znanstveniku je potovanje potrebno, da si razširi duševno obzorje, profesorjem Sv. pisma pa Cerkev naravnost naroča, da morajo potovati v svetopisemske kraje. In kako tudi ne! Saj morajo dan za dnem govoriti o svetopisemskih krajih, o mestih, vodah, gorah, deželah, sto in sto reči omenja Sv. pis- mo, ki se dajo razumeti le iz krajevnih in kulturnih odnošajev svetopisemskih dežel. Siromak je svetopisemski profesor, ki govori o teh rečeh le toliko, kar se je naučil iz knjig. Pripoveduje o njih kakor slepec o barvah —

Iti mora in študirati svetopisemske dogodke na krajih samih, kjer so se godili, potem je bo s pridom razlagal — in čisto drugače ko pa iz suboparnih knjig!

In tako potovanje vam hočemo opisati.

I.

Namen študijskega potovanja.

Odkar smo se osamosvojili, se pridno gibljemo in trudimo, da bi si ustvarili tudi lastno, samoraslo vedo. In veliko smo že naredili.

Zdi se mi pa, da so prav posebič svetopisemske vede v tem oziru pri nas precej zaostale. O silnem razvoju bibličnih (= svetopisemskih) pomožnih ved, o asiriologiji in egiptologiji imamo pri nas še čisto otroške pojme! In prav te vede segajo globoko v študij Sv. pisma. Tudi moramo na žalost priznati, da za višji biblični študij do danes nimamo niti lastnih učnih knjig. In kar je najbolj klavirno, še danes nimamo celotnega prevoda Sv. pisma, ki bi odgovarjal modernemu znanstvenemu razvoju biblične vede in ki bi bil jezikovno neoporekljiv.

Na tem polju je še mnogo dela! In prva skrb mora biti temeljito pripravljenost in temeljito opravljenost študijsko potovanje v dežele Sv. pisma.

Zakaj?

Naj navedem vsaj nekatere razloge!

1. Tako študijsko potovanje bi naj bilo priprava na slovenski prevod Sv. pisma, posebno Starega zakona.

Da nam je tak prevod nujno potreben, tega menda ne bo treba dokazovati. Naš »najnovejši« celotni prevod, ki ga je priredil I. Volc 1856—1859, je sicer dober, pa vendarle že jezikovno zastarel in sledi po večini

nemškemu prevodu Alliolijevega. Biblična kritika je medtem zelo napredovala; napredovalo je tudi naše poznavanje semitskih jezikov in marsikatero mesto v hebrejskem izvirniku ali pa v latinskem prevodu sv. Jeronima umevamo in prevajamo danes drugače nego tistikrat. Tudi je dovoljena dandanes prevajavcu večja svoboda, seči sme po hebrejskem izvirniku na mestih, kjer je latinski prevod težko umljiv ali pa tekst očitno pokvarjen.

Novoga, jezikovno in kritično neoporekljivega prevoda smo torej nujno potrebni. Pa za prevajanje se je treba pripraviti. In prva priprava je obisk svetopisemskih krajev.

Sv. Jeronim, zgled vseh prevajalcev Sv. pisma, se je šel pripravljat v Palestino, preden je začel svoj latinski prevod. Rajni dr. F. Lampe, ki nam je napisal »Zgodbe Sv. pisma«, sam pravi v predgovoru, kako se je pripravil na svoje delo: »Najprej mi je bilo na srcu, da bi si ogledal tiste kraje, kjer so se godili sv. dogodki. Upal sem, da bom tako bolje razumel, pa tudi bolje razložil sv. zgodbe. Res mi je Bog dal veliko srečo, da sem si spomlad 1. 1891 ogledal sv. kraje.« — Tudi naš bogoslovni profesor I. Zidanšek, ki nam je podal Evangelije in Dejanje apostolov v točnem, lepem prevodu, je prej prepotoval vso Sv. deželo.

(Dalje prih.)

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1—1. 107

Prodaja se po ceni lepo, prav dobro obranjeno posestvo z vinogradom v bližini Maribora. Vpraša se v gostilni Scherag, Kamnica pri Mariboru. 339 2—1

Lepa hiša s stanovanjem, sadonosnikom in poljem v Pobrežju se prodaja. Vprašati Koroška c. 15, dvorišče. 338

Gotove moške obleke, perilo za moške in ženske, moške hlače in delavske obleke kakor tudi vse drugo manufakturno blago od najcenejše do najfinije vrste, nadalje gotove obleke za birmance kupite v trgovini F. Starčič, Maribor Vetrinjska ulica št. 15. 319

KNJIGA

„V. KATOLIŠKI SHOD“

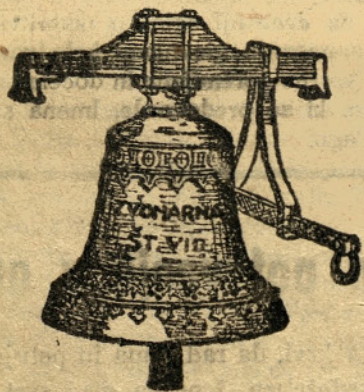
V LJUBLJANI 1923

je izšla! Obsega 386 strani s 25 ilustracijami. V sešito broširanem formatu stane 60 dinarjev, po pošti 63 dinarjev, v krasni izvirni vezavi, ki se bo dobila od 13. junija dalje, 80 dinarjev, po pošti 83 dinarjev.

Obroče dobro ohranjene

za sodarje in kovače ima po zelo nizki ceni za prodati veletrovinna s surovinami IVAN SLUGA, MARIBOR, Tržaška cesta 5.

Nadalje kupujem po najvišjih cenah staro železo, litino (Guss), vsakovrstne kovine, kosti, cunjje, papir itd.

ZVONARNA IN
LIVARNA

ŠT. VID NAD LJUBLJANO
vliva

BRONASTE ZVONOVE

v vseh velikostih za župne cerkve, podružnice in kapele po najnižji cenah.

Kupuje stare in razbite zvonove po najvišjih cenah.

CUNJE

krojaške, suknjene in platnene odpadke, staro železje, kovano in vilito, glaževino, kakor odpadke vseke vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbelter.

Maribor, Dravska ulica 15.

Zamenjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s kovaskimi odpadki in vlitino.

Najcenejše in najuspešnejše

oglašujete
samo potom

Oglasnega zavoda

Voršič,

Maribor, Slomškov trg 16.

Pojasnila brezplačno!

Širite „Stražo“!

NAZNANILO.

Naznanjamo, da začne poslovati

z 10. junijem t. l.

naša na novo otvorena

podružnica v Celju

Aleksandrova cesta 4, ki bo vršila vse bančne posle.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA
D. D. V. LJUBLJANI.

IVAN KOVAČIČ

Koroška cesta 10 MARIBOR naspr. C. illove tisk.

Velika zaloga stekla, porcelana, šipe za okna, ogledala, vsakovrstne posode, svetilke itd. Vse po najnižji ceni.
—: Točna in solidna postrežba! —:

Edina slov. trdka te stroke v Mariboru!
Poskusite in prepričajte se!

Otvoritev nove kavarne in gostilne
„EUROPA“

V soboto, dne 7. t. m. o. 8. uri zvečer se je odprla nova, najmoderneje opremljena kavarna in gostilna »Europa« na Aleksandrovi cesti 45, nasproti glavnemu kolodvoru. Koncert na lok. Kavarniški prostori so izmed najelegantnejših v Mariboru, veliki, visoki in zračni, nanovo okusno preslikani, da nudijo vsakemu že sami ob sebi razvedrilo. Na razpolago vsa okrepčila, ki jih morejo nuditi največje velikomestne kavarne. Zaradi neposredne bližine kolodvora zlasti ugodno zatočišče za prihajajoče in odhajajoče potnike kakor tudi za domače in okoliško občinstvo. — Za obilen in stalen obisk se priporočata podpisana lastnika, ki jamčita za točno, solidno in najuljudnejšo postrežbo.

Schweiger in Cizel.